

Цетиње, 29. јула

Њемачку штампу спопао силан бијес. Она се и опет љути. Из ње бљује отров, који пријети да ће да уништи и покоси све што јој на домаку буде. А и невоља јој је. На сваком кораку наилази на разочарања и недаће. Срећа јој некако окренула леђа, те изгледа да се цио свијет завјерио противу свега онога што је њемачко.

Настало је вријеме владарских састанака. Њихове посјете сада су на дневном реду. Владари свију европских сила или су се дали на путовања, или дочекују госте. Ти састанци, крај осталог, имају још и ту рђаву страну што се на њима врше споразуми, рјешавају отворена политичка питања и извршује груписање сила.

У томе нарочито одскаче тројни споразум. Самодржац велике Русије заредио и само обилази владаре. Састао се и конферисао са предсједником француске републике. Истина њемачка штампа вели да односи између Русије и Француске нијесу више онако срдачни као што су били, јер је Француска увидјела да јој интереси налажу, да се не ангажује много уз Русију, али ипак силно ово упињање њено да ослаби значај састанка у Шербуру јасно одаје да јој тај састанак није у вољи. А само то негодовање довољан је знак да је састанак у Шербуру уродио повољним плодом по споразум руско-француски. Из Шербура руски цар се кренуо за Енглеску. Њемачка штампа била је прва која је наглашавала негодности по руског цара због састанка са енглеским краљем. Причало се о неким демонстрацијама, о негодовању Енглеца противу тога састанка и шта се све није испредало. Па и поред тога руски цар је учинио посјету енглеском краљу, био је тамо свечано дочекан и, како је сам Извољски изјавио сараднику „Дељи Телеграфа“, био је задовољан резултатом који је постигао.

Противу свега тога буне се осјећаји њемачких листова, али би то и могли пребољети, да није дошло и оно што их до бијеса доводи. Руски цар није се задовољно посјетама, које је учинио предсједнику француске републике и енглеском краљу, него се, ето, спрема да посјети талијанског краља и султана у Цариграду!

То је оно што јој боде очи, што је нервира и противу чега се буну. Зато је и берлинска и бечка штампа ударила у аларм. Измишља бајке о атентатима противу цара Николе, пушта вијести о порушеном здрављу руског престолонашљедника и разна чуда. Чисто су се бацили у бригу и толико нервирани као да се то не тиче руске него њихове владарске куће!

Али када је њемачка штампа видјела, да то не пали и да јој све те лакрдије неће моћи користити на велико звоно је објесила састанак енглеског краља са аустријским ћесаром. Краљ ће поћи ради лијечења у Маријенбад и том ће приликом навратити у Ишл, гдје се сада ћесар налази, причала је она.

О тој посјети писано је на дуго и на широко. Нарочито су се паштели да томе састанку даду нарочито обиљежје и велики значај само како би што више ослабили састанак енглеског краља са самодржцем велике Русије.

И шта је било? Од свега тога ништа!

О састанку енглеског краља и аустријског ћесара нема ни помена. Они се неће састајати из јединог тога разлога што на то енглески краљ није ни мислио. Гласови о састанку њихову био је продукат њемачке штампе.

А то је баш оно што нервира њемачку штампу и што је до бијеса доводи. Види на сваком кораку неуспјехе, па се стала да буну.

Кроз зубе помиње да од састанка енглеског краља и аустријског ћесара нема ништа. Неће да призна како се на тај састанак није ни помишљало, него то правда тако глупо и неспретно, да постаје смијешна. Вели, да се од састанка одустало зато, што у двору у Ишлу нема довољно просторије за дочек енглеског краља, да енглески краљ не жели да нарушава спокојство ћесарово, да... све саме глупости.

Њемачка штампа се љути и бјесни. Запелушила је говорећи о састанцима европских владара и утонула у море измишљотина и произвољних комбинација.

Нека је, нека се љути. Дао би Бог, да и даље бјесни и да се разобода. Све док буде у томе стању, значи да јој не иду ствари како треба. Све до год она није задовољна, ситуација је по нас повољна, јер се кренула на боље. Ко губи, тај има право и да се љути.

Аустријска забринутост

Бечка „Oesterreichische Volk-Zeitung“ у свом броју од 6. августа (24. јула) нашла је за потребно, да на уводном мјесту посвети читаву три ступца политичком значају акта, којим би наш Господар био проглашен за краља. Вели да би то изазвало суревњивост, па можда и срибу наших балканских сусједа. — Политичке комбинације су дозвољене, и ми би смо препустили бечком листу, да сам разрачунава са својом концепцијом, како за најбоље нађе. Али он ју је довео у везу са извјесним политичким догађајима служећи се при тим нетачним изнашањем факата и подметањем.

Што се тиче његове срибе на наше државе приликом анексије српских земаља Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске, немамо много да му пребацимо. На

против, признајемо му право да се љути, али и ми се с правом поносимо нашим мушким држањем у оним судбоносним тренуцима по српски народ. Но што му паде на памет, да говори, у вези с тим, о прошлогодњој „афери с бомбама на Цетињу“! Истина је, да се и код нас нашло људи, који су хтјели бомбама остварити своје абнормалне политичке прохтеје. Истина је и то, да су прије извршења злочина похватани и кажњени. Али судска пресуда над њима изречена је искључиво на основу сопствених признања самих саучесника у злочину. Ту, ако има чега „мрачног“, мрачна је сама појава таквог злочина у Црној Гори, и ништа више. Али, у сваком друштву има абнормалних индивидуа, а ту су државни органи, да законским средствима превенирају антидржавним пошљедицама таквих друштвених појава.

Много би паметније учинио бечки лист, да је, мјесто наклапања о „афери с бомбама на Цетињу“ проговорио коју о афери са чатурама и ћиљимовима у Загребу, који иначе аустријска штампа редовно назива велеиздајничким процесом. Тим би далеко већу услугу учинио и тачном информирању незаинтересоване јавности и интересима аустро угарске монархије.

Што се тиче проглашења нашега Господара за краља, несумњиво је, да Он, са становишта међународног права, има право на краљевски наслов, као и Црна Гора на акт проглашења.

Противу тога ни једна држава не би могла с правом ништа имати. Па ипак, не мислимо, да ће се наш Господар за сада послужити овим Својим правом. Не за љубав бечкога листа, него из обзира, који су за нас и нашега Господара далеко мјеродавнији. Краљевска титула нужно би довела до знатног повећања државних расхода. — Наша је земља сиромашна, а наш Господар и сувише узвишен, да би, за љубав сјаја краљевске титуле, дозволио, да Црногорци буду оптерећени државним дацијама у оном износу, у ком су оптерећени аустријски поданици, те је забринутост бечког листа у том правцу са свим излишна.

Исто тако неумјесна је његова бојазан за коректност личних односа између нашега Господара и аустро-угарског монарха. Поштовалачку срдачност многоуваженој особи цара Фране Јосифа наш владар нити је кад ускраћивао нити ускраћује. Чак ни пошљедњи немили догађаји, који су по српски народ били и трајно остају судбоносни, нијесу могли ни у ком правцу поколебати Његову срдачност према сваког поштовања достојној особи цара аустријског.

Јапан и Кина

Телеграфска жица донијела нам је вијест, да је у изгледу, да ће се прекинути дипломатски односи између Јапана и Кине. Значи да је дошло до дипломатског сукоба између ове двије државе на Крајноме Истоку.

Дипломатске размирице међу њима могу се врло лако изгладити, али исто тако може да дође и до

озбиљних пошљедица. Свакако, сукоб између њих је од велике важности.

То није ништа ново.

У Кини се нешто одавна кува. Нетрпелјивост Кинеза противу Јапанаца се у велико осјећа. Опијени ратном срећом и заузећем Манџурије, Јапанци су наспрам Кинеза постали тако безобзирни и насртљиви, да је морало доћи до прелома. Кинези су у почетку насртаје Јапанаца мирно подносили. На своју рођену штету пропуштали су Јапанце да освајају терен и сву своју пажњу посвећивали су реорганизацији на дому. Најзад се и у Кинеза пробудила национална свијест, отргли се од потиштености и почели да сузбијају престиж Јапанаца. То је довело до сукоба.

До прве размирице је дошло око Корејанаца, који су насељени између Кореје и Манџурије. Јапанци су хтјели да и ту простру свој утицај и завладају њима. Кинези су се томе одупрли, налазећи да се тиме крње њени интереси, јер и они полажу право над тим становништвом. Борба око престижа довела их до размирица.

Друга је размирица потекла због жељезничке пруге између Мукдена и Антуна. Јапанци су хтјели ту жељезницу да прикључе манџурским жељезницама, гдје су већ господари. Кинези су се томе одупрели и полагали су право на њу.

У томе је један јапански официр, у локалној свађи, убио једног кинеског чиновника.

Нетрпелјивост и огорчење између Кинеза и Јапанаца плануло је. Кинези, који су били још давно засићени поступцима Јапанаца, побунили су се и најенергичније су затражили од своје владе, да јапанској наметљивости учини крај. Тако је дошло до дипломатског сукоба.

Хоће ли овај дипломатски сукоб узети озбиљније размјере или ће се изгладити не зна се. Несумњиво је то, да се моментано може овај сукоб и изгладити, али никако и уклонити суревњивост једних према другима.

У Кини је почела да се буди народна свијест. Они су већ почели да бивају свјесни свога положаја и своје подложности наспрам Јапанаца. То их тишти, те ће их најзад и натјерати да томе несносно стању учине крај. Ако до оружаног сукоба не дође сада, не значи, да неће доћи доцније.

Састанак у Шербуру

Руски цар био је и ове године гост предсједника француске републике. Прошле године имао је са њиме и енглеским краљем састанак, некако у ово доба у Ревалу, а сада у Шербуру. Из Шербура цар је кренуо у госте енглеском краљу.

Састанци шефова држава тројног споразума су од врло великог значаја.

Француско-руски савез датира од 1891. г. За ових осамнаест година тај савез је стојао на чврстој основи, па је и још сада онако исто чврст као што је при склапању био. У низу година испољило се, да је тај савез од врло велике потребе, и да интереси и једне и друге државе налажу, да се и на даље одржи.

Ови састанци служили су, да се тај савез још више учврсти и о-чува.

Од прошле године тај је савез појачан, јер му је пришла и Ен-глеска, те је склопљен тројни спо-разум, који стоји на супрот трој-ном савезу Њемачке, Аустрије и Италије.

Да би се схватио значај тројног споразума, најбоље је прелистати листове бечке и берлинске и вид-јети шта они о овим састанцима пишу.

Тројни споразум њима није ни мало мио, те зато о састанцима шефова држава тројног споразума пишу са омаловажавањем. Они би хтјели да представе како састанак у Шербуру нема никакве важности нити политичког значаја. Обиље-жавају га као обичан акт куртоа-зије, а о самом споразуму говоре као о пропалој ствари. А у ствари баш ти листови имају са свим дру-го мишљење о тројном споразуму и значају његову!

Кад не могу другаче, да ослабе значај тројног споразума и саста-нак владара, они ударили у сићу-шна подматанја и цјепидлачења.

Једна од највећих замјерака им је та, што састанку у Шербуру ни-је присуствовао предсједник фран-цуског министарства и онда то тумаче тиме како се он не слаже са политиком тројног споразума.

Све и да је случајно био изоста-нак француског премијера, овако мишљење било би врло глупо. Зна-чило би, да влада води једну спољ-ну политику, а предсједник репуб-лике другу.

А одсућност предсједника владе је сасвим јасна. Он састанку није могао да присуствује зато што је био осутан и предсједник руске владе. Прошле је године у царевуј пратњи био Столипин, зато је до-чеку и састанку присуствовао и Клемансо. Овог пута налазио се у царевуј пратњи Извољски, те је за-то са предсједником републике био министар спољних послова. То је јасно.

Још је неумјесније истицање како се нови француски премијер не сла-же са политиком тројног споразу-ма. По томе би се могло извести како би тобож нова француска вла-напустила политику, коју је водио Клемансо. Али кад се зна, да је за министра спољних послова остао и у новом кабинету исти министар, онда је са свим појмљиво што од промјене не може бити ни ријечи, него баш то показује, да ће Бријан слиједити Клемансо-а.

ПОДЛИСТАК

САМОУБИЦА

— George Maurevert —

Сан Романо! Да божанствена ли краја! То је права рајска тачка овог свијета. Штета смо, што се у овој рајској љепоти догађају сваки час смртоносни случајеви и несреће.

Овдје, у Сан-Роману, еријетамо већином сну-ждена лица или зуде, из чијих очију се види дивља гразивост за новцем. Најчешће се мо-гу чути уздицаји и онда обично кажу: «За што живјесам метнуо на седамнаест број!.. То проклето првено! Већ ми је десет пута изиш-ло, а ја непрестано мећем на црно!» Непре-стано се види борба са срећом, т. ј. боље рећи: са несрећом — са новцем.

И сам сам био роб тој страсти, јер сам читаво имане изгубио у тој злокобној згра-ди, чији прозори изгледају на дивно сине море, које се блиста кад сунце угре на њ, своје све-же јутане зраке. Имале ми се измакло, а добатак ми је био неколико сједих праменова. Једног дана, када сам се пробудио, са жалопи-ћу сам морао опазити, да ми сав капитал износи дванаест франака, а само у хотелу, гдје сам становао, био сам дужан петнаест франака. То ме је најзад нагонило, да сам извадио револвер и проучио му састав.

Груписање Русије, Француске и Енглеске од огромне је важности. Значај тога је врло велики. Наро-чито је страх и трепет трјном савезу, насупрот кога и стоји. У овој прилици значај састанка у Шербу-ру је у толико већи што долази послје зимушње кризе. Састанак у Шербуру имао је задатак, да ут-врди споразум постигнут у Ревалу. Он јасно одаје, да зимушња криза није ни у колико олабавила везе тројног споразума, нити да је ути-цала на стабилност његову. Напро-тив, она је изазвала још јачу по-требу груписања. Састанак у Шер-буру је имао да послужи даљем дјеловању тројног споразума и у-тврђивању његову. Што о томе њемачка штампа другаче суди, са свим је разумљиво. Њој тројни споразум утјерује страх у кости, па како не може другаче да му нашкоди, она разним измишљеним приповјеткама хоће да му значај ослаби. А већ по себи се разуми-је, да јој то може само служити само за утјеху, али никако и од користи. Онда, када буде требало, чуће се глас тројног споразума и он ће најбоље наговјестити да постоји.

А то је оно од чега се њемачка штампа баш и прибојава!

Револуција у Шпанији

Говорити о приликама у Шпанији и револуционарном покрету врло је тешка ствар. Из Шпаније нема никакве поузда-не вијести. Тамошња штампа је сасвим угушена, те ни један лист не излази. Уз то забрањено је новинарима да ма што на страни шаљу. На тај начин или се могу чути званични извјештаји или што дође из приватних, али сумњивих извора.

По званичним извјештајима буна у Ка-талонији угушена је, мир је успостављен и коловође побуне су затворене. При-ватне вијести су сасвим супротне: оне поричу да је буна угушена.

Из тога се може закључити, да је са-свим вјероватно да буна не плашти онак-вим жаром као у почетку. Побуњеници, нејешти бојевима, постали су, али ни-јесу са свијем малаксали. Они прибирају своју снагу и спремају се и на даље на отпор. Њихови су редови проређени; на-рочито су обезглављени у сукобима са војском.

Све и нека су потучени на свима по-зицијама, па и да су јако десетковани, револуција се неће тако лако моћи угу-шити. Њихов покушај може и да про-надне и они да малакшу, али ће власти-ма требати још много и времена и тру-да да мир успоставе. Сем тога тиме се неће много ни постићи. Гљев и огорче-ње ће се привремено моћи угушити, али не и искоријенити. Првом приликом он ће поново избити.

Да од тога пријети озбиљна опасност види се и по томе што се настојава, да се побуњеници застраше оштрим мјера-ма, које се противу њих предузимају. По-

Дубока мелахија ме је обузела, отворио сам прозор и гледао напоље... Мој «пошљед-ни» дан био је чаробан. Горе се видјело ди-јело плаветно небо, а испод њега се осјећао ваздух, пун цветног мириса, а даље је било море, чији се вали свјетлуцаху.

Нијесам хтио да умрем све док се још једанпут не ошетам до пристаништа. Доста велику штету сам превалио те сам — огладио.

Првије него што сам се повратио у хотел купио сам онашњи лист: «Анти-Сан-Романо», који води непрекидну борбу са коцкарским друштвом, наравно новинарским оружјем. Чим сам лист отворио, опазно сам чланака: «Са-моубијства ове недеље».

Давке овдје ће се ускоро наћи и па мо-је име! — мислио сам у себи и са најве-ћом нажљивошћу сам почео читати. Али од-мах ми је пала у очи једна вијест:

«Јуче у 11 сахата напли су објешена на једној од најљепших палма морске обале Превиа Јакопсона, америкашког трговца, кога је релет упронастио. У цену су му наплаћ 3000 франака..... наравно!»

Првије Јакопсон! Та ја сам га врло добро познавао. Редовно смо један до другог сједили, кад смо се коцкали, и обично смо заједно губили наше златнике. Добро се сјећам, кад

буњеницима не изричу казне, него се од-мах убијају.

Нарочито треба имати на уму прилике, које се у Каталонији. Још из давних вре-мена Каталонија је играла врло видну улогу у животу Шпаније. У њој је ста-новништво одвајало својом просвјешено-шћу, напретком, вредноћом и прегалашт-вом. Оно је носило превагу над осталим становништвом, те је природно, да је знатно утицало и на шпанску политику. У Каталонији се налазе вароши: Барсе-лона, Тараса, Манријеса, Матаро и Са-бедел. Барселона је највећа привредна варош у Шпанији. Она броји 533 хиља-да душа. У њој су силне фабрике, те са-мо 150 хиљада радника има. У околини су све сами предузимачи, занатлије и фа-бриканти. Тараса има 21 хиљаду станов-ника, Матријеса 24 хиљаде, Матаро 20 хиљада и Сабадел 30 хиљада. Све су то мјеста привредна, накрцана занатлијама, фабрикантима и трговцима. Сва су она у револуционарном покрету.

И у временима мира Каталонија је би-ла гњездо немира и побуна. Она кишти штрајковима, анархистичким зајвјерама, бунама, бомбашким аферама, убиствима и окршајима. Тамо влада револуци-онарни дух, а он се не да тако лако сло-мити застрашењем и мушкетима.

Као што је годинама требало, да се тај деструктиван дух узгоји, времена ће требати и да се сузбије.

И сам боравак краља Алфонза у Сан Себастијану свједочи, да је револуционар-ни покрет обузео сав народ и да је у народу огорчење велико. Краљ је у Сан Себастијану дочеан тако, да му је на-род отворено показивао своје негодо-вање. Њега су обасипали погрдама и о-маловажавањем. Нарочито су се жене так-мичиле, да-га што више наруже и да му покажу како га ни мало не трпе.

Варош Матаро, која броји 20 хиљада душа прогласила се за републику.

Ни на бојном пољу, у Мароку, није бо-ље. Кабили су под зидовима Мелиле и Шпањолце у врло великом шкрипцу држе.

Владини извјештаји говоре како је на-стао мир и како су се Кабили међусоб-но завадили. Може, веле, врло лако до-ћи до племенског разрачунавања међу њима.

Приватни извјештаји и ту су сасвим другачији. Они јављају, да су се Кабили истина примирили, али да то није зато што су се племена њихова завадила, не-го зато што очекују појачања. Та су по-јачања већ стигла, те се очекује поновни напад њихов на Мелиду.

Сада је само чаркање.

Писмо из Скопља

Скопље, 19. јула

Чудна коб! Срби у Хрватској и Славо-нији велеиздајници, Срби у Босни и Хер-цеговини велеиздајници, па сад и Срби у отоманској царевини велеиздајници. И свуда се затварају, свуда се прогоне, суди им се и тлаче их и ако никакве кривице немају. Довољно је, да су Срби, па да буду стављени и ван закона и да се са њима поступа као са најокорели-јим зликовцима. Укратко: сва је кривица њихова у томе што су Срби. То име као да боду очи, да садржи у себи велику опасност, као да је баук.

Прије три мјесеца у Летовцу извршено је убиство. То је било једно од оних

емо пошљедни пут били заједно, да ми је са жалосним осмејком казао:

— Готов сам... немам више ни потуре... С Богом, драги пријатељу!...

Отишао је и одузео је себи живог.

Али од куд у његову цену 3000 франака? И шта може да значи она чудновата новинарска примједба: «Наравно!»

Послије размисљења од неколико минута почео сам већ разумијевати. Зацијело су му опа господи из касине метнуле онијех 3000 франака у џеп, да замажу очи онијем људима, који би мислили, да се Американац због губи-тка убио.

Одмах ми је једна помисао пала на ум т.ј. ондје, гдје сам кулу био намијенио. Скопје сам и с мојим планом готов, узрам кораке према рестаурацији, да доврнукујем. Затим сам дозвати власника кафане и каже му, да ће нован добити сјутра, јер њу их тек сјутра добити поштом.

— О, ја имам у вама потпуно повјерења! — одговори каферија учтиво.

— Тако? Онда молим вас, да ми позајми-те још ево франака до сјутра, док ми не стигну новци.

— О, молим, изволите! Са највећом го-товношћу стојим вам на услузи.

Сто франака ми је дао, а ја сам одмах отишао у касину и сав за сто, гдје се играо.

обичних убиства, каквих на сваком ко-раку бива у отоманској империји. Па ипак за ово убиство су окривљена четрнаесторица Срба и стављени у притвор и под истрагу. А од цијеле ове ствари створена је велеиздајничка афера. Преко ових Срба хтјело би се да се окриви српска организација и да се обиљежи како слу-жи туђинским интересима. За ову ствар нађен је и свједок. То је Бугарин Стеван Иванов, један пробисвјет и пропалица. Његови искази иду затим, да српску ор-ганизацију компромитују и да је доведу у везу са убиством у Летовцу.

Шта се све није чинило, да се у ову ствар увуче српска организација, али за четири недеље није се могло апсолутно ништа постићи тако, да је скопљански суд, који води ову истрагу, био прину-ђен, да једанаесторо окривљених пусти, а задржао је само тројицу, над којима јом једнако врши тортуру како би от-крили своје везе са српском организаци-јом и обиљежили је као инспиратора у-биства у Летовцу.

Досадања истрага показала је, да вла-сти не иду за тим, да праве кривице ух-вате и по заслуги казне, него да им је стало баш до тога, да силом окриве срп-ску организацију. На жалост у томе им је десна рука и сам званични бугарски клуб!

Свечаност уставности, 10. јула, про-слављена је у цијелој империји на врло свечан начин. Благодати уставности осје-ћају се на све стране, те је у толико та свечаност и већа. Само некако Срби се налазе у позадини. За њих као да у-ставне благодати нијесу. Они служе као напорчад. О равноправности и да не говоримо. То се огледа и у овоме: Срп-ска црква Св. Спаса у Скопљу поручила је звоно. Оно је већ одавно стигло на царинарници, али није окрви предато.

Почива мирно на стоваришту, а црква се налази без звона. Све остале цркве у Скопљу имају га, само га српска црква нема, нити су изгледни да ће се звоник извући из прашине и ставити на скорик.

У Бресју, на Косову, уловили су Ар-наути Михаила Грујића само зато што их је тужно због крађе коња. Када је поведена истрага, покушали су, да за њ окриве Србе, али им то није испало за руком.

У њаквицкој Ријечи рањен је Јошко Даниловић на сред друма. Ранили су га Арнаути.

У приштинском затвору лежи већ два мјесеца Антоније Петровић, који је окрив-љен за убиство Трифуна Радомировића, његовог таста. Цијело село је свједочило за Антонија да је невин и да је убица познати разбојник Далија Пиштољ, али власти га и даље држе у затвору.

У Гилану убијен је Стојко Касабић у својој кући. Убица је на слободи и ни-шта се противу њега не предузима.

У... али ко би све наређао! Крвава је то хроника, која је у толико жалоснија, што никаква изгледа нема да ће се по-ћи на боље.

Бар то, ако ништа друго.

Херцеговачки емигранти

Мостар, 19. јула.

Назад неколико дана пријешли су црногорско-херцеговачку границу сто и седамдесет Херцеговаца и повратили се из

Хтио сам да губим, а то ми је и пошло за руком. Златнике сам почео губити и па-чино сам све суморнији израз лица, док на пошљетку већ нијесам устао, пошто сам већ све изгубио.

Један ондашњи посјетилац те касине, који ме је већ познавао, сажалевајући ме, расип-тичаше се за моје стање. Са жалосним осми-ком на лицу каже ми, да сам све изгубио.

— Али зашто не употребите доброту ове касине? — питао је. Путни трошак вам стоји на располагању.

Мрачно га погледавши, одвратим му:

— На тај пут, на који се ја спремам, ме треба никаквих трошкова.

Човјек ме тај са страхом ухвати за руку: — Боже! Ваљда не мислите на којеквину глупост?

Нијесам му одговорио ништа, него сам се лаганим корацима удаљио.

Кад сам стигао у парк, опазно сам, гдје два човјека непрестано мотре на мене. То су били повјереници те касине. Међутим када се спустио мрак пошло ми је за руком да им се изгубим из вида на једну клупу.

За тим ми одмах револвер цукне два пута а ја се немоћно палегнем на наслоњачу од клупе.

— Овамо! овамо! — чуо се глас. — Дабоже да је он то! Журите се!

Црне Горе пјевајући у своју постојбину. И тако са једном безазалном прјесмом упутили су се пограничној области и онда политичкој власти, да се као емигранти подвргну казненом закону. Емиграната има у Црној Гори преко три стотине.

Повратак њихов у отаџбину доказује, да је тијем поштенијем људма дража груди ове земље од свију погодности и да су спремни поднијети строга закона за њену љубав.

Чиновници политички и војнички, који управљају овом земљом и овијем народом, нека добро промисле. Ово није шаблонски канцеларијски случај. Ово је један догађај који се сасвијем ријетко догађа и за чије пресуђивање тражи се познавање народне душе и ванредних прилика у којима се је наша отаџбина налазила за пошљедње кризе. Све се ово мора узети у обзир, јер они нијесу обични емигранти и бјегунци. Треба имати пред очима углед и интерес ове земље и са њима поступати обзирно и душевно.

... олуја се стишала. Српство није угнуло. Оно живи и живјети ће, ради себе и својих народних задатака.

Шта намјеравају и шта чине наши емигранти?

Они јављају, да хоће својим кућама. Њиме се стављају угоднији изгледи, али њих вуче кући онај љути криш и голо камење што се Херцеговином зове. Они су међу браћом Црногорцима, који ломе комад хљеба свога и са њима га дијеле, њих зове крв њихова, Срби у другим крајевима, али они неће нигдје, већ на своју рођену грудну, са којом их везује многа успомена. Сладак је братски стисак руке, али њима је далеко од свог огњишта слађи сваки грм, под којим су пландовали стада своја. Дједови и синови их зову и та љубав је сад јача од свега.

Мужеви, који су били спремни, да за народ гину, ево се враћају, да као грађани живе у овој земљи.

Не враћају се они погнуте главе, као гријешни поданици, већ пјевајући, као слободни и честити људи, који су испунили и испуњавају дужност своју. Кожа нам се жежила, кад смо виђели, да су тридесторица од њих у ланце оковани доведени у Мостар.

Зар власти силом хоће да убијају љубав за ову земљу и за грађански живот у тијем људима?

Љубав се прима љубављу. Углед власти и ове земље, мир и грађански понос народа у овој земљи захтијева обзира.

Са нашијем народом прије се спорузумијева љубављу него гвозденијем ланцима.

Тешко оној земљи, гдје се уставни препород увађа тамницом и гдје се пјесма мира дочекује звечењем верига!

Овај допис преносимо из листа „Боке“ због његовог лијеног излагања.

Српство

Јубилеј Бокељске Морнарице. Из Котора пишу: Ове године стародревна Бокељска Морнарица слави веома ријетки јубилеј, наиме: хиљаду и сто година свог постанка. Њен постанак потиче од године 809. кад бјеху пренесене у Котору мошти св. Трипуна мученика III вијека по Исусу, родом из Камсаде, у Малој Азији. Бокељска Морнарица од тад на до дана данашњег, који пуних једанајест

— Страшно! На одједанпут два мјесца!

Ма да сам замурио, ипак сам видјео, гдје се један господин врзе око мене па ми брзо нешто синути у џеп.

— Ниткове! — мрљао је. — Зар сте наци парк морали изабрати! Али је то одвратно са тим људима! Већ доста новца стају касину те самоубице.

Нијесам могао више да задржим дисање. Удахнем ваздуха у плућа па усташем.

— То је зајета, печувено, господо! — рекох овако мало провучно. — Не пуштате човјека на мирно да умре!

На то се пољерник те касине разрогачи па мене:

— То је приједара! Ви сте нас обманули! Али ја нијесам много марно, што се он дере, него смијући се узвратићу жагу.

У џеп су ми зајета гутнули 3000 франака. Касина се дабогме трудила, да добије натраг тих 3000 франака, али их ја боље нијесам дао. А да им још већма напроксам, остао сам тамо још неколико дана. Тек после сам отишао.

Послије сам чуо, да све рјеђе самоубицама пуштају у џепове новца а нијесам боље чуо, да је још ко покушао, да изведе лоју замисао и зато сам држао за потребно, да ово испричам.

вјекова, била је приредитељица и његоватељица дивне и величанствене свечаности у Боки, нашег Трипундана. Кад би ове градске зидине, ово море и ова брда могла проговорити, како би нас зачарала величанственим сликама некадашње моћи и величине прошлог сјаја и прошле славе из цијелог благостања и господства! Свега тога жива је још слика наша Бокељска Морнарица, она је управ задњи остатак некадашње наше славне прошлости, у коју је сваки Которанин и Бокељ који цијени предаје својих пра-дједова дубоко залубљен и на што гледа поносом и патриотским одушевљењем. „Fides et honor“ — вјера и поштење — била је свеђер оно гесло, које је блистало пред очима наше морнарице кроз једанајест вјекова њеног опстанка, и којем геслу она има захвалити, што је вазда уживала неограничено поуздање својих домородца и покровитеља. Бокељска морнарица прославиће овај свој јубилеј дне 18. и 19. септембра т. г. Сувишно је истицати важност ове знамените прославе. У ову сврху био је изабран посебни одбор, који ће се побринути да ова прослава буде величанствена прама нашим околностима, да се и тим свједочи да је ова од једанаест вјекова патриотска установа наших пра-дједова, и данас нами, њиховим потомцима, најсветији аманет.

Устав за Босну. Послије дугог спорузумијевања између заједничког министра и министра спољних послова ријешено је, да се устав за Босну не подноси парла-ментима, него само цару на санкцију. Буријан је устав већ предао цару.

Година дана. Ових дана се навршила пуна година од како су почели да затварају у Загребу Србе, оптужене за веле-издају и ако се она још није могла ничим до сада утврдити.

Нови дворца у Србији. До године ће се у Београду почети да зида нови дво-рац, који ће лицем бити окренут Краљ Александровој улици тако, да ће стајати према новој згради Н. Скупштине.

Босанци у Анадолији. Муслимани, који напуштају Босну и селе се у Турску, добијају земљишта у Анадолији, гдје се насељују. Како је климат у Анадолији врло непогодан, то су се сада обратили са молбом да им се даје земљиште у европској Турској.

Словенство

Словени противу Мађара. У Будим-Пешти је заказан међународни медицин-ски конгрес, на који су позвани сви лекари. С обзиром на држање Мађара про-тиву Словена, сва словенска удружења одбила су учешће на овом конгресу, де-монстрирајући на тај начин противу ван-дализма мађарског.

Краљевица и Мађари. Угарско друш-тво за грађење бродова „Danubius“ како нема довољно простора на Сењској Ри-јечи намјерава да сагради док у Краље-вици. Како је Краљевица мјесто, гдје су уређене бање и гдје свијет ради провол-ње долази, то се цијела околнина одупе-ла намјери мађарског друштва. Друштво се најзад обратио бану Рауху и тако је он дозволио подизање бродоградилшта на штету морске бање.

Elyen Magyar ember! Жељезничка пру-га Огулин-Книн у Сјеверној Далмацији пре-лази у руке Мађара, који су се у пош-љедње вријеме толико распртили по дал-матинском приморју, да од њих пријети опасност као од жутих мрва. Жељезни-ца ће носити назив: „Magyar Ogulin-dalmat hatar vidchi Helyijetdcku vasut g. t. Само тако! Elyen Magyar ember baczi!

Поглед по свијету

Критско питање

Поновно је критско питање избило на дневни ред. То долази од туда што су велике силе ријешиле, да се одржи да-нашње стање на Криту, али Грци тој жељи мало пажње поклањају. Они утичу, да са Крићани буне противу Турске и да грчко становништво на Криту отворе-но ради на припојење Крита Грчкој. Када је позвана, да те недозвољене агитације прекине, грчка влада се извињавала како се покорава ријешену великијех сила, али да то становништво ради без њеног знања и преко њене воље, а она да нема начина да их обузда. Овако држање у Турској изазива силно негодовање и како не може да дозволи, да се крши и гаси суверенитет Турске, то отворено при-јети Грчкој, да ће се са њоме оружјем разрачунати само ако у започетом пра-вцу буде продужила и даље. Када се зна да је Младотурцима много стало до тога, да не дају својим противницима, реакци-онарним елементима, средства за агита-цију противу њих, јасно је, да су ријешиле да употребе сва средства, па чак и крајње, само да не дозволе унижава-

ње Турске. Зато се и може очекивати да ће сукоб због Крита између Турске и Грчке узети и озбиљније размјере, само ако се грчким агитацијама не стане на пут.

Персија

Цариградски „Сабах“ јавља из Техера-на: Чим се састане парламент, предло-жи ће влада промјену старог устава. Пре-ма том приједлогу биће права шахова знатно ограничена, па ће му бити остав-љена, према турском примјеру, репрезен-тација и условни вето. Избори ће се у земљи провести тек онда, кад се угуше буне у покрајини. Пред ратним судом налази се сада 12 бивших министара, 2 гувернера, 15 дворских чиновника и 5 официра свргнутог шаха. Ове ће се нед-јеље изрећи осуда.

Надаће се јавља из Техерана у Петро-град, да држање нове персиске владе насипрам Русије није непријатељско, и ако разне новине противно јављају. Међу наци-оналистима се јавља струја која хоће, да дође до руско-персиског зближења. Од-бор је те странке изао окружницу на покрајине, да се обустави агитација против Русије. Бригада козака врши своју служ-бу као и досада, те ужива потпуно по-вјерење владе.

У суботу је, како јавља „Локаланцајгер“, било у Техерану велико примање. Шах је примио читав дипломатски збор, на челу с њемачким посланством, све уз најсве-чаније церемоније.

Немири у Боливији

Између Боливије и Перу у Јужној Аме-рици постоји одавна размирица око гра-нице. Спор изазива један дио земљишта, који се налази међу овим републикама. И једна и друга полажу право на то и присвајају га. Како се најзад и једнима и другима дојадиле вјечите размирице, то су ријешиле да овај спор окончају на тај начин што су позвали Аргентину да она пресуди ко је у праву. Проучавају, ћи спорно питање, председник аргетин-ске републике др. Фигуеро Алкорта изјаснио се у прилог републике Перу. Ражљубени на ову пресуду, Боливијци су се сада окупили и на Перуанце и на Ар-генринце, који у Боливији живе тако, да им загрожавају животима. Влада настоја-ва да узбуђење у народу утиша и да отклони изгреде, али јој то не полази за руком. Војску не смије противу изгред-ника да употреби, јер се испољило, да је војска уз народ, те би било још ве-ће несреће. Због тога су се толико по-оштили односи између Боливије и Перу, да врло лако може доћи и до оружана сукоба.

Опструкција Славена

Један независни хрватски лист упutio је ову ријеч хрватским посланицима у Бечу:

Осињена успјесима на Балкану, ауст-риска политика под диктатом цара Ви-љема забрдила је на сва једра валови-ма пангерманског Drang-a. Анектиране земље препуштене су ждријелу мађар-ских банкира из захвалности што су Мађари подупирали балканску политику Ерентал-Билонљевиу. У Хрватској пак го-сподари неуставни режим, који је за во-љу виших државних интереса лишио земљу народног представништва, да се у ово одлучно доба не чује глас Хрват-ске. Споменемо ли још, да се подузим-ље све и свја, да у Угарској остане не-промијељен систем неправде и насиља над немађарским народима, добро смо у пар ријечи карактерисали дух садашње владајуће политике у монархији, којој је почетак и сврха: *Славенима рат до истраје!*

У оваквим приликама славенским за-ступницима на царевинском вијећу није преостало друго, него да се лате свих и најскрајнијих средстава да руше пред-ставнике и зачетнике свих зала, које при-тискују и даве Славене у монархији.

Влада барона Бинерга дала се својски на посао. Селачки наш свијет у Босни и Херцеговини предао је мађарским лих-варима, те ради марљиво на основи, да Босну и Херцеговину споје с Далмаци-јом под заједничком војном и цивилном управом препуштајући Хрватску потпуно Мађарима. Да се хрватски и словенски елемент у Истри, Трсту, Горици и Сла-вонији скучи и уништи, Нијемци су осигурали Талијанима талијанског свеучилиш-те у Трсту, дочим се Хрватима и Сло-венцима не дају ни елементарне школе, правни и фармацејски испити положени на хрватском свеучилишту не вриједу, у Далмацији уреди се германизирају, успр-кос задњој језичној наредби, а паробро-дарство се италијанизира.

Споменемо ли још, да је барон Бинерт прогласио над Прагом изнимно стање — што је чекало и цијелу Чешку — да ус-криси превласт Нијемца у Чешкој и у исту сврху аранжирао антимилитаристич-ки процес, што је друго преостало сла-

венским заступницима, него да грубу си-лу скрше парламентарном силом, оп-струкцијом?

Немојмо узимати ствар на лаку руку. Нијемци виде да је бројна, културна и господарска снага Славена тако ојачала да је близу конач њиховој и мађарској хегемонији. Ова их је чиниеница још ви-ше устравила када увидишете погубељ ко-ја им долази од неославиства, које сла-венску солидарност ставља на ширу и реалнију базу. Под притиском Пруске, ко-јој Аустро-Угарска има да захвали за свој успјех на Балкану, барон Ерентал инспи-рира цијелу унутарњу политику наше мо-нархије у правцу томе, да Славени буду притиснути о зид. Крамарж, Тресић, Хри-бар, Хлибовици, јер су судјеловали све-славенском конгресу у Петрограду, про-глашени су велеиздајницима. Велеиздај-ничком је постала и хрватско-српска ко-алиција, кад није дозволила да се Хр-ватска утопи у море мађарства. Тако је било у прошлости, а биће и у будућно-сти, да ће висити над главом појединих славенских народа Дамаклов мач веле-издаје, кадгод снагом своје свијести и на темељу својих народних и државних пра-ва буду тражили у држави мјесто које их иде.

Ту су и разлози, зашто се не сазивљу сабори Хрватске и Далмације, да се не чује ријеч пука који вапије за правдом. Циничким смјешком прелазе властодржци преко јасног слова закона умујући, да су закони ту, да се за Славене не врше.

Мужевни иступ чешких аграраца и сло-венске пучке странке на царевинском ви-јећу против представника ове политике, неправде и насиља није потом дјело стра-начке освете или особних амбиција, већ дјело славенске свијести и човјечијег по-носа. У оваквим питањима, гдје се ради о бити или не бити, морају отпати си-ћушни обзир, кампанилизми, политика мрвица. Ту је по сриједи народни моме-нат, а с народним поносом се не тргује.

Ово морају имати пред очима и наши заступници из Далмације и Истре. По-готово пак дужност је њихова да се при-друже акцији чешких аграраца и словен-ске пучке странке у рушењу Бинертовог њемачког централистичког кабинета, јер им је тамо најљепша прилика, кад им и онако не дозвољавају да у далматинском сабору дигну свој глас у прилог потле-ченој Хрватској.

Изглед у успјех је тим већи, што и дру-ге чешке странке и сама пољачка пучка странка намјеравају де се у јесен при-кључе опструкцији.

ПРИВРЕДА

Њемачко пчеларско друштво за Чеш-ку. — У прошлој години њемачко пче-ларско земаљско средишно друштво за Чешку бројало је 9404 члана. Од 40.914 пресада узимљених прошле године ишло је на области друштвене дјелатности 260.000 круна. 58 путних учитеља и 37 испитаних пчелара као и многобројни друштвени чланови одржали су пред 9 поучних курсева, 925 скупова и 686 стручних пре-давања, на којима је учествовало 20.467 слушалаца. Друштво је располагало са 29 добро уређених пчеларских станица за осматрање и једном станицом за за-пат матица.

Стање љетине у Шумадији. — Са ље-тином Шумадија никада боље није била до сада. За ово вријеме дивота је погле-дати у поља среза крагујевачког, јасенич-ког, грузанског, лепеничког и бјеличког; ливаде се косе и принос од сијена никад бољи, све пласт до пласта; јечмови се у велико жању и принос од зрна а и сламе никада бољи. Пшенице а и друге стрине, већ зажутиле са својим класјем и види-мо да никада боље. Кукурузи у велико се огрђу, који за сада дивно напредују, само ако их срећа у будуће послужи. Виногради су показали обилатим плодом; само у нижим положајима 28.—29. апри-ла оштетили је сасвим слана, а у брди-ма дивота је заћи по виноградима. Јест да се за све вријеме цвјегања лозе деси те три—четири дана падаше тиха киши-ца, али не мари ништа, „нека је крупни-је па ако је ријетко“, јер прошле године било је грожђе сувише ситно и бесоч-но. Киша редовно и према потреби при-пада.

Воћњаци и шљиваци ове године без плода су и већина их се посушило, јер су прошле године страдали од гусјени-це, које прошлога љета угнуше због не-достатка листа т. ј. не могло се исхра-нити већ угнуше, а ове их године нема ни од чуда. Али јадне воћке неће ни ро-дити за за 3—4 године. Одгајивачи сви-ло буба нарочито шумадишке дјевочице ове године су са одличним успјехом бу-бу одгојиле, јер листа дудовог доста има, само ушљед киша за вријеме храњења кубурило се са сушењем листа, те због тога остали су мјехурци сасвим ситни, али су чврсти и доста омотани свилом.

У баштама је већ поврће расађено и припадањем кишице нагло напредује. Шећерне репе је сасвим много посијано и одлична је што никада боље. Пчеле се роје и добијају се ове године са свим добри и јаки ројеви. Са стоком је ове године добро, а тако и са храном за исту.

Дневне новости

Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник у Никшићу. Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник у понедељак отпутовао је са Њ. Кр. В. Књагињом Престолонашљедниковицом у Никшић, гдје је стигао у 7½ сати у вече. Сјутра дан, у уторак, око 11 сати дошли су сви чиновници, као и околни народ и грађанство да га поздраве, којом приликом је Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник изволио почастити их, те је настало народно весеље, које се и по подне продужило. У вече је грађанство приредило у част високих гостију бакљаду, у којој су узели учешће преко 1200 људи. Бакљада је у 8 сати дошла пред Двор, те је узвишене госте поздравео г. поп Шћепо Мартиновић, нашто се Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник изволио захвалити. По том је пред Двором настало коло црногорско уз пјевање патриотских пјесама, те је и химна отпјевана. За све вријеме ваздух су проламали усклици: живо Господар, живо Престолонашљедник и сав узвишени владалачки Дом! Тада се Њ. Кр. В. Књагиња Престолонашљедниковица захвалила народу на свесрдном дочеку, те је благоизвољела наредити да се народ почастити. Одатле се сакупљени свијет удаљио поздрављајући узвишене госте бурним клицањем, те је народно весеље продужено у вароши. За све ово вријеме варош је била у част високих гостију окићена заставама, а све околне главице око Никшића, као год и сами домови, били су освијетљени. Народна весеље је трајало до неко доба ноћи у најљепшем реду и расположењу.

Отпутовао на одсуство. Г. др. Лазар Томановић, председник Министарског Савјета, отпутовао је у понедељак у Приморје на одсуство. Њега ће у дужности заступати г. бригадир Митар Мартиновић, министар војни.

Дом Књ. Владе. Грађење Дома Књ. Владе, у коме ће бити смјештена сва министарства, у велико напредује. На подизању грађевине ради се живо, тако, да су већ зидови подигнути над земљом.

Улцињ за рођен дан Њ. Кр. В. Престолонашљеднице. Рођен-дан Њ. Кр. Височанства Књагиње Милице прослављен је ове године у Улцињу на најсвечанији начин. У очи дана варош је била окићена новим заставама а у вече око 8 сати сва знаменитија мјеста по вароши, града и околна брда освијетљена су тако величанствено, да је изгледало да се ситне звјездице пале на земљу, те да оне пуштају своје сјајне зраке кроз цијелу варош. Исто вече је на пристану, инцијативом председника општине г. И. Срзентића, сакупљено омладинско друштво, гдје се уз пуцњаву ватромета пјевало и веселило до послвије поноћи.

Сјутра дан, послвије благодарења, коме су присуствовали поред мјесног грађанства и чиновништва и већи број чиновника и грађана из унутрашњости, који су ради бања дошли, г. председник опет је почастио пићем, као год и посланик П. Добрецовић. Прву здравицу подигао је г. Срзентић и напио за срећу и дуг живот узвишене Престолонашљедниковице, а другу на-

пио је г. Јован Љумовић трговац са Вира у здравље Књаза Престолонашљедника, те су обије поправљене бурним клицањем.

Пренос ратног материјала. Као што смо јавили, нови ратни материјал искрцан је у Бар, одакле се до Вира транспортира жељезницом, а одатле се преноси кроз цијелу државу. Први транспорт приспео је на Цетиње јуче. Транспортирање новог ратног материјала поздравља се кроз цијелу земљу врло одушевљено. На Вир Пазару, Ријеци, Подгорици и др. мјеста приређена су читава народна весеља ради преноса оружја. Као што нам са Вир-Пазара јављају, тамо је на срдачан начин и врло одушевљено поздрављен долазак руског пуковника г. Рачинског, начелника транспорта и инструктора наше артиљерије и г. командира Лука Гојнића, који је из Русије спроводио ратни материјал. У част њихово приређен је био од стране општине нарочити дочек и народно весеље, као и гозба, којом су приликом пале многе здравице. Председник општине г. Станковић наздравио је руском цару, г. пуковник Рачински Њ. Кр. В. Књазу Господару, г. командир Луко Гојнић руској војсци и г. Рачинском као представнику њеном, г. Рачински је лијепом здравицом изнио труд и настојавање г. Гојнића око новог ратног материјала и преноса његова, те је наздравио г. Гојнићу на заузимању, послвије чега су се ређале још многе здравице, те је настало народно весеље. У опште пренос новог ратног материјала учинио је на наш народ толики утисак, да је због тога врло велико одушевљење на све стране.

Повлачење старих банкнота. Аустро-угарска банка објавила је да ће 31. августа са свим престати важност старих (црвених) десетица изданих 1. јуна 1880. г. У последице вријеме ове десетице биле су ретко у промету код нас, али како ће се ипак наћи код кога, то обраћамо нарочиту пажњу сопственицима на ову објаву аустро-угарске банке како би за времена учинили размјену, пошто послвије 31. августа неће престављати никакву вриједност. Сем тога потребно је да за ово зна и наш простији свијет како ове банкноте не би при-
мао послвије 31. августа.

Вјерио се. Г. Јако Лајиновић, чиновник министарства финансија, вјерио се са г-ђицом Видосавом, пок. Илије Станковића, трговца из Подгорице. Наше срдачно честитање!

Улцињ као бања. Из Улциња нам јављају:

Ове године имамо више него иједне гостију ради бања. Ради испитивања истих налази се овдје и г. др. Воја Ж. Ђорђевић, секретар санитетског одјељења Краљевине Србије, а имамо и још из Војводине неколико гостију. Из унутрашњости је дошло много болесника ради лијечења реуматизма. Има их из: Никшића, Колашина, Подгорице, Цетиња, Црмничке Нахије, Катунске, Брдске и Приморја, толико, да око 11 сати изјутра прекрили цио пијесак сунцобранима, који стоје више главе заклоњеног болесника у пијеску, а већ у море колики је број купача, то се чисто не може знати. Само једнога дана било је у пијеску 68 болесника. И ако је завладала несносна врућина, опет по пристану улцињском може се видјети пуно страних и домаћих гостију, гдје се одмарају или шетњом проводе испод густих хладова, те је пристан тако свечано обучен и живнуо, као да је панађур.

Киша. И данас је ситна киша

пошкропила земљу, а како се још једнако над Цетињем вију густе облаци, сви су изгледи, да ће је и овог пута бити у изобиљу, што ће за усјеве врло добро бити.

Кратке Вијести

Издавао се за српског официра. Неки фијакериста у Темишвару довео је пред полицију једног господина, тужећи га да га најмио за возњу, а неће да му плати прописану таксу. Тај господин издавао се за српског официра Настина. На полицији се констатовало, да је доистини господин умоболан, те да је из једнога приватног љечилишта у Бечу побјегао.

Порез на жељезничке карте. Њемачка влада намјерава за три и по постотка повисити цијену за жељезничке карте, и то за све разреде возње.

Пут на сјеверни стојер. Осим грофа Цепелина и професора Хергефела поћиће и професор Шуте у балону на сјеверни стојер. Он је израдио своју основу у априлу и предао је цару Виљему.

Нови потрес у Мексици. У Ротердам стигла је вијест подморским брзојавом, да је на 20. о. мј. био јак потрес уз обалу мексиканскога заљева.

Буна у поправлишту. У поправлишту у Ејсесу (Француска) дошло је ту скоро до пубуне. У кројачкој радионици дошло је до такве тучњаве, да је један стражар убијен.

Самоубиство љекара. У Пешти устријелио се д-р. Циркелбах, дванаестогодишњи узорни асистент д-ра Кетлија на клиници за унутарње болести. Д-р. Циркелбах неуморно је радио и увијек учио, да се усаврши у својој науци, да узмогне постати приватним доцентом. Његове се наде не испунише, а то га тако растужило, да је почео мислити на самоубиство које је најпослије извео, скресав таче из револвера у спљочицу а два у прса.

Петроградска градска управа и Толстој. Петроградска градска управа наумила је из Толстојевих дјела приредити једно дјело за школску дјецу, и ту сврху обратила се на Толстоја за дозволу, и примила одговор, да Толстојева породица не симпатише са градском него само са сељачком дјецом. На то је петроградска градска управа изјавила, да је спремна приредити народно издање и платити одговарајући хонорар, на што је примила други одговор од Толстојеве жене, да се ученичко издање коси са интересима њезине обитељи. Мисли се, да Толстој не зна за трговачко схваћање своје жене, и да она тако поступа сасвим без његова знања.

Рат против моторских лађа. Венецијански гондолијери страшно се завјерише противу моторских лађа, те им огласише рат до истраге. Скоро се хтјела принцеза Боргхеа возити у моторној лађи, али је са свих страна опколише гондолијери са својим гондолама вичући на сав глас и пријетећи јој бацањем бомба. Полиција је ухватила вође бунтовника па их затворила.

Несреће у свијету

Мала рана, тешке последице. У Камнику, у Крањској, пригодном неке пољске радње, нека је дјевојчица случајно вилема убола своју млађу сестру. Чинило се да је рана незнатна, па да ће брзо зацјелити, али је наступило отровање крви, па је дјевојчица сјутрадан умрла.

Атентат на влак. На особни влак Будимешта—Оршава изведен је јучер атентат код станице Nyars-Apat. Гдје је непосредно прије доласка влака бачена била велика греда на друге, што је проузрочило, да се локомотива са тендером преврнула, а два вагона искочише из друге. Не зна се никако, ко је извео ово.

У пијанству. Неки Фрањо Постотник у Љубљани, провео је читави дан у крчми, па се на вечер врати кући, пријетећи свом оцу. Кад је то видио млађи брат Иван, латно се за нож, па га је четири пута ударно у трбух. Ране су смерносноне, за које ће морати трипти казну 15-годишњи Иван.

Страва у Јашу. Више дјеце потпуно здраве, јучер је оболело и након неколико сати муке издахнуло. За узрок нагле смрти држи се, да су дјеца окужена колером.

Несигурност у венецијанској гондоли. Нијемац Ото Андрејевски допутовао је у Венецију, да неко вријеме проживи у граду лагуна. Возећи се у гондоли каналом, довео га његов гондолијер до једног моста, гдје је к себи узео три момка. Затим отишлоше споредним каналима

према гробљу, гдје су сва четворица напала Андрејевскога и отевши му из новчарке 500 франака, уру и прстење, свезаше га и пустише на обалу. Злочинцима ушло се у траг, те су сви похватани.

ИЗ БИЈЕЛА СВИЈЕТА

Лакоумни принц. Принц Херман од Саксен-Вајмар-Ајсенаха морао се одрећи чланства великојерменске саске куће ради свога лакоумног живота. Родио се г. 1886. Год. 1905. постао је официр у немачкој гарди и до скоро постао у Берлину једна од најпознатијих и највеселијих личности. Расипавајући новце обим рукама, доскора је запао у новчане неприлике, ради чега је од гарде био премјештен к уланима у Сарбург. Да се покрпи почело се сновати о женидби, и већ се натуцало, да ће се заручити са принцезом Маријом Бонапарте. Но његове финансијалне прилике бијаху тако климаве, да се више није могло уздржати у војничкој служби, а његова мајка није се дала склонити, да уреди његове дуге. Принц буде ради распикућства стављен под турско право а прошле године над његовим је иметком проглашен стечај, ради чега се морао одрећи своје породице. Међу вјеровницима налази се и прашка кредитна задруга, гдје се принц задужио за 80.000 круна. Након отвореног стечаја принчева се имовина тако разграбила, да прашка задруга није добила филира на рачун узајмљених 80.000 круна.

Просјачко мјесто на продају. Један француски лист доноси ту скоро овакви оглас: „Због сеобе на село један шантоња напушта своје мјесто у Quartier de l'Etolie-y. Мјесто је добро; радња му је од 2 до 7 сати, дневни приход 10-12 франака. Мјесто је згодно за свакога богаља. Ко га жели добити, нека се јави издавачу листа под насловом „Хитно“. — У Паризу се утврдило да је горе речено мјесто врло корисно, јер тај што се сад сели у село да мирно живи, стекао је на том мјесту толико, да сад може од тековине мирно и задовољно живјети. До сад је стигло већ више понуда, од којих неки нуде знатне своте за то просјачко мјесто.

Брачни одношаји на Мадагаскару. Млада женска на Мадагаскару, Мадагаса, потпуно је слободна господарка са собом. Мадагаскарски језик уопште и нема ријеч за „девичанство“ и „невиност“. На овим тропским острвима мушкарци су су већ зрели са осам до десет година, а дјевојчице још раније. У школи има много „слободних бракова“: сваки дванаесто-годишњи дјечко има своју жену, која као и он учи читати и писати. Дјевојчица чува пиринач своје мужу у минијатури, и води му „газдинство“, јер такав дјечко има често своју кућицу. Али ови слободни бракови обично трају кратко вријеме. Ни муж ни жена ни појма не немају о „брачној вјерности“. Тако Мадагаса прелази из једног слободног брака у други и тек кад постане мајком, одлучи се на извјесну „вјерност“. Међутим њена дјеца не само да не чине никакву запрејку за даље закључивање бракова, него су чак и као нека препорука, јер се сваки Мадагас особито радо жени женском, која већ има дјеце и ту дјецу прима као своју.

Јавна захвалност

Приликом моје вјеридбе од многобројних мојих пријатеља и знацаца добио сам честитке. Како ми није могуће да се свакоме понаособ захваљујем, то им се овим путем, јавно, топло захваљујем на њиховим срдачним честитањима.

Цетиње, 27. јула.

С поштовањем
Јако Лаиновић.

ОГЛАС

Госп. Стеван Тофовић, комисионер у Солуну, који је ово дана лично походио Црну Гору, ставља своје услуге на расположење свима трговцима и у опште увозницима и извозницима у Црној Гори за сваковрсну робу коју Црна Гора увози или извози.

Солун као главно трговачко мјесто турске царевине свакако заслужује пажњу нашег трговачког свијета, те ће се многи услугама г. Тофовића корисно послужити.

Кореспонденција могућа на: српском, турском, француском, талијанском, грчком и арбанашком језику.

Услуга брза, тачна и солидна.

Адреса:

Petrovch Toffo, commissinaire
2,20 Solonique (Turquie).